

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 192/2018-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť mesta Humenné, Kukorelliho 34, Humenné, zastúpeného advokátom Mgr. Marcelom Kandrikom, Grešova 7, Prešov, ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. 11 Cpr 2/2013 z 1. decembra 2016 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 21 CoPr 2/2017 z 28. novembra 2017, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť mesta Humenné o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2018 doručená sťažnosť mesta Humenné, Kukorelliho 34, Humenné (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. Marcelom Kandrikom, Grešova 7, Prešov,

ktorou namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Humenné (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 11 Cpr 2/2013 z 1. decembra 2016 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 21 CoPr 2/2017 z 28. novembra 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ bol stranou v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 11 Cpr 2/2013, v rámci ktorého sa proti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný“) domáhal zaplatenia sumy 17 645,50 € s príslušenstvom z titulu nezákonných odmien, ktoré mali byť vyplatené žalovanému ako bývalému primátorovi mesta Humenné. Napadnutým rozsudkom okresný súd žalobu sťažovateľa zamietol. O odvolaní proti napadnutému rozsudku okresného súdu rozhodol krajský súd tak, že rozhodnutie prvostupňového súdu potvrdil ako vecne správne.

Podľa sťažovateľa došlo k závažnému pochybeniu v postupe v jeho veci konajúceho okresného súdu, ktoré spočívalo v tom, že okresný súd najprv zamietol jeho návrh na vykonanie ďalších dôkazov, pričom dôkazy, ktoré navrhol žalovaný, až v priebehu pojednávania vykonal. Sťažovateľ v tejto súvislosti zdôrazňuje, že *„na pojednávaní dňa 01. 12. 2016, potom čo zamietol sťažovateľovi návrhy na doplnenie dokazovania, žalovanému umožnil vykonať dôkaz, ktorý tento pred pojednávaním nenavrhol a to za podmienok, ktoré sú oproti sťažovateľovi omnoho výhodnejšie. Sťažovateľ na to, aby mohol vykonať dôkazy, mal podľa názoru súdu svoje návrhy súdu doručiť v lehote 15 dní od doručenia uznesenia č. k. 11 Cpr/2/2013-152... Uvedený procesný postup súdu podľa sťažovateľa predstavuje zásadnú odlišnosť podmienok, ktoré súd vyžadoval splniť od sťažovateľa, aby mohol tento podľa mienky súdu procesne účinným spôsobom navrhovať dôkazy a naopak od žalovaného akékoľvek písomné návrhy na vykonanie dôkazov v akejkolvek lehote nevyžadoval a výsluch žalovaného vykonal bez toho, aby tento návrh žalovaný, resp. jeho právny zástupca súdu pred pojednávaním písomne navrhli.“*

Vzhľadom na citované sťažovateľ zastáva názor, že postupom okresného súdu na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo 1. decembra 2016, mu ako jednej zo sporových strán bolo znemožnené uskutočniť svoje procesné právo, a to v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, čo zakladá zmätočnosť konania prvostupňového súdu. Porušenie v sťažnosti označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru podľa sťažovateľa spočíva aj v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, keďže v rozpore s § 220 ods. 2 a § 194 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sa okresný súd nevysporiadal so správou Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky z kontroly, ktorá prebehla v roku 2011.

Sťažovateľ zdôrazňuje, že na účel preukázania skutočností a okolností, za ktorých bolo vydané uznesenie mestského zastupiteľstva v Humennom, na podklade ktorého boli žalovanému vyplácané odmeny na pojednávaní, ktoré sa uskutočnilo na okresnom súde 1. decembra 2016, navrhol prehratie zvukovej nahrávky zo zasadnutia mestského zastupiteľstva v Humennom, predloženie rokovacieho poriadku a výsluch hlavnej kontrolórky mesta Humenné. Odmietnutie vykonania týchto dôkazov zo strany okresného súdu bolo podľa sťažovateľa neprípustné.

Napadnutý rozsudok krajského súdu, v ktorom sa odvolací súd stotožnil s napadnutým rozsudkom okresného súdu, považuje sťažovateľ za nepreskúmateľný. Sťažovateľ argumentuje, že krajský súd pochybil, ak povýšil oprávnenie súdu prvého stupňa rozhodnúť o tom, ktorý z dôkazov vykoná podľa § 185 CSP pred povinnosť vo veci konajúceho súdu zistiť skutkový stav, ktorý má tvoriť základ jeho rozhodnutia. Krajský súd podľa jeho názoru konal príliš formalisticky, keďže sa uspokojil so všeobecným konštatovaním okresného súdu o irelevantnosti navrhovaných dôkazov, a riadne neskúmal, resp. neodpovedal na všetky argumenty sťažovateľa prednesené v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa.

Podľa sťažovateľa *„súd potom, ako uplatní voči jednej sporovej strane sudcovskú koncentráciu, nemôže protistrane umožniť vykonať dôkaz a uplatniť tak prostriedok*

procesného útoku. A zároveň uprieť právo druhej sporovej strane reagovať na skutkové tvrdenia žalovaného predložením dôkazov, ktoré sú nanajvýš spôsobilé preukázať po skutkovej stránke všetky okolnosti, ktoré predchádzali prijatiu sporného uznesenia MsZ v Humennom...“.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu, napadnutý rozsudok krajského súdu zruší a vec vráti krajskému súdu na ďalšie konanie a prizná sťažovateľovi úhradu trov konania, príp. alternatívne vysloví porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu, označené súdne rozhodnutia zruší a vec vráti okresnému súdu na ďalšie konanie a zároveň prizná sťažovateľovi úhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto

ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd. Právomoc krajského súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný súd preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.2 K namietanému porušeniu práv zaručených čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že proti napadnutému rozsudku krajského súdu podal dovolanie, o ktorom nebolo Najvyšším súdom Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ešte rozhodnuté, pričom sťažnosť ústavnému súdu podáva z dôvodu opatrnosti, aby nedošlo k uplynutiu lehoty na jej podanie.

Pri posudzovaní tejto časti sťažnosti ústavný súd vychádzal taktiež z princípu subsidiarity, na ktorom je založená jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy. Zmysel a účel subsidiárneho postavenia ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu predstavuje v tomto kontexte *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ku ktorého uplatneniu dôjde až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04).

Ústavný súd odkazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru (m. m. IV. ÚS 177/05), podľa ktorej vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov, nemožno rozumieť už samotné podanie posledného z nich oprávnenou osobou, ale až rozhodnutie o ňom príslušným orgánom. V okolnostiach posudzovanej veci sťažovateľ podaním dovolania, ako aj podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy vedome vytvoril stav, keď by o jeho veci mali súbežne rozhodovať dva orgány súdneho typu (najvyšší súd ako dovolací súd a ústavný súd), čo nie je v podmienkach právneho štátu rešpektujúceho princíp právnej istoty prijateľné. Vzhľadom na skutočnosť, že uplatnenie právomoci dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu, možno považovať podanie

sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím dovolacieho súdu ako predčasné (m. m. IV. ÚS 142/2010, IV. ÚS 467/2013).

Ústavný súd pripomína, že aj pod vplyvom judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva sa v jeho rozhodovacej činnosti ustálil právny názor (napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09), podľa ktorého v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je takáto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Zároveň ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre uvádza (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010, IV. ÚS 453/2010), že lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní sa považuje v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Nie je preto dôvodné, aby sťažovateľ v prípade podania dovolania podal zároveň aj sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pretože aj za predpokladu, že by dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné, nemožno sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy smerujúcu proti rozhodnutiu, ktoré predchádzalo rozhodnutiu dovolacieho súdu, odmietnuť pre jej oneskorenosť (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer proti Českej republike, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku krajského súdu uplatnením zásady *ratio temporis* odmietol ako neprípustnú podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018